

Lexline

Framtidsfullmakt

Vi blir alla äldre och alla kan vi drabbas av en sjukdom eller en olycka som medför svårigheter att ta hand om oss själva och vår ekonomi. När så är fallet utses oftast en god man eller en förvaltare av en myndighet.

Framtidsfullmakten ger dig en möjlighet att själv bestämma vem som ska fatta de beslut som rör dig och din ekonomi när du inte längre kan själv.

Vad är en framtidsfullmakt?

Från den 1 juli 2017 gäller lagen om framtidsfullmakter. Lagen innebär en rätt för privatpersoner att i förtid upprätta en fullmakt som blir giltig först när han eller hon på grund av sjukdom, psykisk störning eller liknande inte längre kan ta hand om sina angelägenheter.

Framtidsfullmakten är ett alternativ till god man som utses av tingsrätten. Genom att upprätta en framtidsfullmakt kan du själv välja vem eller vilka som ska ta hand om dina angelägenheter i ditt ställe när du själv inte längre kan.

Innehåll

Fullmakten omfattar endast de personliga eller ekonomiska angelägenheter som fullmaktsgivaren själv bestämmer. Det kan t.ex. vara fråga om att tillse att fullmaktsgivaren har ett lämpligt boende och omvårdnad, skötsel av löpande ekonomiska angelägenheter såsom att betala räkningar, hantera avtal om hyra, el och andra abonnemang.

Den kan även omfatta förvaltning av tillgångar i bank eller försäkringsbolag men även t.ex. överlåtelse av fastighet eller bostadsrättslägenhet.

Fullmakten får däremot inte omfatta åtgärder inom hälso- och sjukvård eller tandvård.

Fullmakten får inte heller omfatta frågor om att ingå

äktenskap, bekräfta faderskap, upprätta testamente eller liknande frågor av mer personlig karaktär.

Fullmaktsgivaren har möjlighet att utse en ersättare för fullmaktshavaren för det fall att denne inte har möjlighet eller vill utföra uppdraget.

När aktualiseras framtidsfullmakten?

Framtidsfullmakten aktualiseras när fullmaktsgivaren p.g.a. sjukdom, psykisk störning, försvagat hälsotillstånd eller något liknande förhållande varaktigt och i huvudsak inte längre har förmåga att kunna ta hand om de angelägenheter som framgår av fullmakten.

Med ovanstående menas när fullmaktsgivaren inte längre kan förstå information och själv fatta välgrundade beslut i ekonomiska och personliga frågor.

Det är i regel fullmaktshavaren som avgör om fullmakten trätt i kraft.

Fullmaktshavaren kan begära att tingsrätten ska pröva om fullmakten har trätt i kraft. Fullmaktsgivaren kan också ange som ett krav i framtidsfullmakten att tingsrätten ska pröva om fullmakten har trätt i kraft.

Fullmaktshavaren ska meddela fullmaktsgivaren, dennes make eller sambo samt dennes närmsta släktingar att framtidsfullmakten har trätt i kraft och vad den innehåller.

Fullmakten ska uppvisas i original när den används gentemot utomstående t.ex. bank.

Krav enligt lag

En framtidsfullmakt får upprättas av den som fyllt 18 år.

Fullmakten ska vara skriftlig och ska skrivas under i två myndiga vittnens närvaro. Vittnena ska skriftligen bekräfta fullmaktsgivarens underskrift med sina underskrifter. Fullmaktshavaren eller ersättaren får inte vara vittne.

Vid ändring av framtidsfullmakten gäller samma krav som när fullmaktsgivaren upprättar en framtidsfullmakt för första gången om inte ändringen endast gäller att fullmakten ska begränsas.

Val av fullmaktshavare och ersättare

Alla som är myndiga och som kan ta hand om sina egna angelägenheter kan vara fullmaktshavare eller ersättare. Det kan t.ex. vara maken, sambon, barnet, barnbarnet eller en vän.

Det går också att utse fler än en fullmaktshavare för de som kanske vill tilldela olika delar av uppdraget till olika personer.

Någon kanske lämpar sig bättre vid frågor som t.ex. berör fastighetsförsäljningar eller bankplaceringar medan någon lämpar sig bättre för de personliga angelägenheterna.

Vad får fullmaktshavaren göra?

Fullmaktshavaren har behörighet att utföra de åtgärder och fatta de beslut som framgår av fullmakten.

Fullmaktshavaren har en lojalitetsplikt gentemot fullmaktsgivaren vilket innebär att fullmaktshavaren ska fullgöra uppdraget i enlighet med fullmaktsgivarens intresse och så långt det är möjligt också samråda med denne i viktiga frågor.

Fullmaktshavaren kan ställa ut en fullmakt till någon annan om det behövs i en särskild fråga, t.ex. för juridiskt stöd i samband med tvist eller vid en fastighetsförsäljning eller till en förmedlare för förvaltning av viss egendom.

Fullmaktshavaren kan återkalla andra fullmakter som avser samma sak som framtidsfullmakten.

Gåvor och arvode

I framtidsfullmakten kan frågor om gåvor och ersättning till fullmaktshavaren regleras.

Om framtidsfullmakten inte innehåller några villkor om gåvor får fullmaktshavaren lämna personliga presenter till andra än sig själv. Värdet på presenterna måste vara rimligt med hänsyn till fullmaktsgivarens ekonomiska förhållanden.

Fullmaktshavaren får inte ta ut arvode om det inte särskilt har angetts i framtidsfullmakten.

Om belopp saknas måste beloppet vara skäligt i förhållande till uppdragets omfattning.

Kontroll

I framtidsfullmakten kan det anges att fullmaktshavarens uppdrag ska granskas av en namngiven person, en så kallad granskare.

Fullmaktsgivarens make/sambo eller släktingar kan begära att fullmaktshavaren ska lämna redovisning av utfört uppdrag utan att det särskilt anges i fullmakten.

Överförmyndaren kan begära redovisning och bestämma att framtidsfullmakten helt eller delvis inte får användas i det fall att fullmaktshavaren missbrukat fullmakten.

Konsekvenser

Fullmaktsgivaren behåller sin rättshandlingsförmåga trots att det finns en framtidsfullmakt som har trätt i kraft och kan själv ingå avtal, hantera sina personliga och ekonomiska angelägenheter mm.

Liksom "vanliga" fullmakter gäller framtidsfullmakten gentemot tredje man, t.ex. en bank, försäkringsförmedlare eller investeringsrådgivare.

Fullmaktsgivaren ger fullmaktshavaren rätt att ingå avtal eller liknande i dennes ställe.

Framtidsfullmaktens upphörande

Fullmakten kan enligt lag alltid återkallas av fullmaktsgivaren. Överförmyndaren kan besluta att framtidsfullmakten helt eller delvis inte får användas om fullmaktshavaren missbrukat sin ställning och inte tar till vara på fullmaktsgivarens intressen, d.v.s inte uppfyller sin lojalitetsplikt.

Fullmakten saknar verkan i den utsträckning godmanskap eller förvaltare har anordnats för fullmaktsgivaren.

En utsedd granskare har rätt att återkalla fullmakten om detta framgår av fullmakten.

Om fullmaktsgivaren går i personliga konkurs upphör fullmakten att gälla från konkursbeslutet.

Fullmaktsgivarens dödsfall mm.

När fullmaktsgivaren avlider fortsätter framtidsfullmakten att gälla enligt lag om fullmaktsgivaren inte angivit annat i fullmakten.

Om fullmaktsgivaren får en förvaltare har fullmaktshavaren rätt att utföra sådana rättshandlingar som är nödvändiga för att skydda fullmaktsgivaren.